

Бєлова Юлія Дмитрівна,
*аспірант кафедри цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права*

ПРАВО НА МОБІЛЬНІСТЬ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

Право на мобільність персональних даних (right to data portability) закріплено в ст. 20 Загального регламенту про захист даних [0]. Під мобільністю персональних даних розуміється здатність їх перенесення між різними володільцями. Введення цього права обумовлене широким поширенням обробки персональних даних в мережі Інтернет та покликане забезпечити можливість вільного переміщення персональних даних від одного володільця (провайдера, соціальної мережі) до іншого. Це в свою чергу сприятиме вільній конкуренції шляхом створення рівних можливостей для існуючих компаній та появи нових компаній на ринку.

Право особи на мобільність персональних даних включає в себе три аспекти. По-перше, суб'єкт має право суб'єкта отримати персональні дані у структурованому форматі, який звичайно використовується, та у формі придатній для введення в комп'ютер, зберігати їх для подальшого використання на особистих пристроях без передачі іншому володільцю. Вимоги до формату даних встановлюються з метою забезпечення їх подальшого використання, в тому числі шляхом передачі іншому володільцю. Поняття «структурованого формату» законодавчо не визначено, однак під ним слід розуміти формат даних, що мають певну структуру, відповідно до якої вони можуть бути оброблені. Наприклад, до структурованих можна віднести файли XML-документів [2]. Крім того, формат даних повинен бути таким, що звичайно використовується, тобто бути достатньо поширеним. У той же час, персональні дані повинні бути надані у формі, яка дозволяє їх автоматичне розпізнавання за допомогою комп'ютерних програм. Зауважимо, що усі вказані вимоги до формату даних не достатньо конкретизовані. Це, з одного боку, зумовить необхідність встановлення відповідності формату даних цим вимогам в кожному окремому випадку, а з іншого, робить основним критерієм відповідності формату даних досягнення ними мобільності, тобто чи можуть вони у відповідному форматі бути перенесені до іншого володільця. Таким чином Загальний регламент про захист даних сприяє розробці володільцями взаємних форматів даних, які б забезпечували право на мобільність, хоча і не покладає обов'язку використовувати сумісне програмне забезпечення.

По-друге, суб'єкт має право безперешкодно перенести отримані у структурованому форматі, який звичайно використовується, та у формі

придатній для введення в комп'ютер персональні дані до іншого володільця. Цьому праву кореспондує обов'язок володільця даних не створювати технічних перешкод, які унеможливають або ускладнюють перенесення персональних даних. З технічної точки зору володільця персональних даних може запропонувати різні варіанти імплементації права на мобільність. В літературі також можна зустріти широке тлумачення такого обов'язку, яке полягає в необхідності розробки програмного забезпечення, яке б дозволяло експортувати та імпортувати користувачем свої персональні дані [3].

По-третє, суб'єкт вправі вимагати безпосереднього перенесення персональних даних від одного володільця до іншого, коли це технічно можливо. Відмінність цього права від попередніх полягає в тому, що суб'єкту персональних даних не потрібно самостійно копіювати та завантажувати дані, достатньо тільки звернутися з такою вимогою до володільця персональних даних. При цьому, це право не обумовлене форматом персональних даних, однак може бути здійснено лише за наявності технічної можливості. Знову ж таки, розуміння «технічної можливості» не розкривається, що є предметом справедливої критики в науковій літературі [4], оскільки залишає на розсуд володільця персональних даних запроваджувати таку технічну можливість чи ні.

Отже, право на мобільність персональних даних може бути охарактеризоване таким чином:

1. Зміст права на мобільність персональних даних включає в себе можливість суб'єкта персональних даних: отримати від володільця персональні дані у форматі, придатному для подальшого використання; передати такі персональні дані іншому володільцю; вимагати від володільця безпосередньої передачі таких персональних даних іншому володільцю при технічній можливості.

2. Межі права на мобільність персональних даних обумовлені: предметом (мобільності підлягають лише персональні дані, створені самим суб'єктом); умовами (мобільність персональних даних можлива лише, якщо персональні дані обробляються на підставі вільного волевиявлення суб'єкта даних із застосуванням автоматизованих засобів); межами здійснення (право на мобільність не може здійснюватися на шкоду іншим правам суб'єкта персональних даних, правам інших суб'єктів персональних даних, правам та свободам третіх осіб).

3. Право на мобільність слід розглядати як окреме право в системі прав суб'єкта персональних даних, відмінне від права на доступ, права на забуття, та тісно пов'язане з правом на захист персональних даних.

Література:

1. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April

2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=ENm>.

2. Вимоги до структури та змісту XML-схеми архівних електронних документів, затверджені Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 № 1886/5 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1423-14/print1476733629827296>.

3. Swire P. Why the Right to Data Portability Likely Reduces Consumer Welfare: Antitrust and Privacy Critique / Peter Swire, Yianni Lagos // *Maryland Law Review*. — 2013. — Volume 72, Issue 2. — 335–380.

4. Graef I. Putting the right to data portability into a competition law perspective / Inge Graef, Jeroen Verschakelen & Peggy Valcke // *Law. The Journal of the Higher School of Economics, Annual Review*. — 2013. — P. 53-63.